

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΛΙΚΙΑΝΟΥ

2022

ημερολόγιο

«Το σπίτι μας
ήτανε εόρχδι»

Με αφορμή τη Μάχη της Κρήτης, αποφασίσαμε να συναντήσουμε ανθρώπους του τόπου μας που έζησαν τη γερμανική κατοχή και να ακούσουμε την ιστορία τους. Την ιστορία τεσσάρων μικρών παιδιών, τα οποία, δεκαετίες μετά, κρατούν μέσα τους συναισθήματα, μνήμες και εικόνες ανεξίτηλες. Μικρά παιδιά, που έβοσκαν πρώτα αμέριμνα τα ζώα τους, που ζούσαν γαλήνια με την οικογένειά τους, που δεν ήξεραν τι είναι τα αμάξια, ανακατώθηκαν στην τρέλα του πολέμου. Έζησαν ένα μεγάλο μέρος των παιδικών τους χρόνων εγκλωβισμένα σε μια σπηλιά, σε ένα δωμάτιο χωρίς παράθυρο, σε ένα στρατόπεδο, είδαν πράγματα «φοβερά και τρομερά»...

Αρχικά, ένα κορίτσι πέντε χρόνων, που είδε τις φλόγες που έσπειραν οι πατιές των Γερμανών. Ο ποταμός με τα χαλίκια του δεν έφτασε να ξεπλύνει τα δάκρυά της, η μάνα με τη σκάλα ανέβηκε στον ουρανό και το ρόγδι δεν ξανάγινε σπίτι. Ο φόβος και ο κίνδυνος μία καθημερινή απειλή για τον μικρό Μιχάλη. Μόλις 12 χρόνων και εξαθλιωμένος υπέφερε καθημερινά αγόγγυστα το μαρτύριό του!...Ο δεκάχρονος Αλέξανδρος είχε μεγάλη δύναμη να χτυπά το σήμαντρο της εκκλησίας και στη στενοχώρια της φυλακής να κρατηθεί με την προσευχή του. Μία προσευχή δεμένη σε ένα ξεροκόμματο, μία προσευχή που έγινε επιστροφή στο καμένο σπίτι του. Τέλος, ο Σταύρος, του οποίου η ζωή στα δεκαεπτά του χρόνια φυλακίστηκε στα στρατόπεδα, στα εργοστάσια, στους φούρνους, στα κρεματόρια, με τα λιπόσαρκα κορμιά να γίνονται κατά χιλιάδες καπνός. Δεν απελευθερώθηκε ποτέ από εκείνο το τσιγάρο που έσβησε το παιδί της Μακεδονίας. Αιχμάλωτος!

Ογδόντα δύο χρόνια συμπληρώνονται φέτος από τότε που οι τέσσερις μικροί ήρωες του φετινού μας, Σχολικού Ημερολογίου βίωσαν τη φρίκη της γερμανικής εισβολής και κατοχής του νησιού τους. Αντικρίζοντας κανείς ογδόντα δύο χρόνια μετά τα καραβάνια των προσφύγων με τα μικρά παιδιά από την Ανατολική Ευρώπη, τα βομβαρδισμένα και κατεστραμμένα χωριά της Ουκρανίας, έρχονται στον νου του τα λόγια του μικρού Αλέξανδρου από τον Λιβαδά: «οι τράγοι στους κήπους», οι τράγοι στους κήπους». Αναγνωρίζει πως οι μικροί μας ήρωες ως άλλοι προφήτες μάς προαναγγέλλουν μέσα από τις παιδικές τους μνήμες όσα με φρίκη θα επακολουθήσουν. Όσα πρόκειται από δω και στο εξής να ψηλαφούμε πάνω στο ματωμένο κορμί της Ευρώπης. Ισως γιατί το κακό μέσα στο χρόνο το μόνο που γνωρίζει είναι απλώς να επαναλαμβάνεται, επιλέγοντας όμως κάθε φορά και άλλα πρόσωπα.

Αναμνήσεις παιδιών της κατοχής ή κατοχή μιας ζωής από τις μνήμες του πολέμου; Έσπασε το ρόγδι και οι σπόροι χύθηκαν στο χώμα, μάτωσαν, θάφτηκαν και ποτίστηκαν με αλμυρά δάκρυα. Θα φυτρώσει το δέντρο της χαράς ξανά; Η ζωή των μικρών μας ηρώων μαρτυρεί πως αναμφίβολα NAI, γιατί τούτο το δεντρί είναι ποτισμένο με τα αλμυρά δάκρυα του Ουρανού.

Η μαθήτρια Χρυσή Σκεπασιανού ζωγράφισε όλες τις σελίδες του ημερολογίου. Ας είναι το σπίτι της ζωής της ένα ρόγδι και ποτέ να μη βρεθεί στο σπηλιάρι του φόβου. Σε ευχαριστούμε, Χρυσή!

«Ότι ξέρω, γιατί εγώ ήμουνα μικό και δε θυμάμαι»...

Αυτά ήταν τα πρώτα λόγια της Σταυρούλας Τσακάκη, όταν τη συναντήσαμε, οι μαθητές και ο διευθυντής του Γυμνασίου Αλκιανού, ζητώντας της να μας διηγηθεί τις αναμνήσεις της από την Κατοχή... Ένα μικρό παιδί τότε, μόλις 5 χρόνων, που προσπαθούσε τώρα μπροστά μας με αγωνία να οργανώσει τις μνήμες και τις σκέψεις της για τα συγκλονιστικότερα γεγονότα της ζωής της....

«Το σπίτι μας ήτανε ρόγδι», ήταν η αμέσως επόμενη φράση της. Μαζί με τα 7 αδέρφια της και τους γονείς τους θεωρούσαν ότι είχαν τα πάντα, «τι ήθελες και δεν είχε», όσπρια, καρπούς, κρασιά, τσικουδιά, όλα τα απαραίτητα της γης σε επάρκεια. Κι όμως, μαζί με την οικογένειά της, αναγκάστηκαν εξαιτίας των βομβαρδισμών να ξερίζωθούν, όπως και οι υπόλοιποι χωριανοί, από το σπίτι τους και να μεταφερθούν σε ένα άλλο σπιτάκι, γεμάτο κι αυτό με δέντρα και καρπούς. Κρυμμένοι μέσα σ'ένα σπηλιάρι, για να είναι πιο εξασφαλισμένοι, άκουγαν τις πατιές των Γερμανών, «αυτό δε θα το ξεχάσω ποτέ!»...

2022

Iανουάριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Σε αυτή τη διαρκή μετακίνηση, η μάνα της, τραυματισμένη και έχοντας μόλις βγει από το νοσοκομείο, αρχικά μετακινείται από τους χωριανούς και την οικογένειά της πάνω σε μία σκάλα. Τελικά μένει καθηλωμένη στο σπίτι, με την ελπίδα να σώσει κι αυτό και τον εαυτό της. Δυστυχώς η ελπίδα τους δεν επαληθεύεται και η μικρή Σταυρούλα, καθισμένη στο σπηλιάρι με την αδερφή της και άλλες γυναίκες, ενώ τα αδέρφια της είναι στο βουνό, παρακολουθεί από μακριά τις φλόγες που έβγαιναν από το χωριό. «Δεν μπορούσαν να την κινήσουν – ήταν και βαριά – και την κάψανε στο σπίτι μέσα», είναι τα λόγια του συγχωριανού της Σταυρούλας Τσακάκη, Τσαγκαράκη. Η Σταυρούλα συνειδητοποιεί πολύ αργότερα αυτό που είχε συμβεί... «Έκλαιγε η κακομοίρα η αδερφή μου, γιατί εγώ ήμουνα μικιό...Κι έτσι εγλιτώσαμε εμείς κι επήγε η μάνα μου»...

2022

Φεβρουάριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27

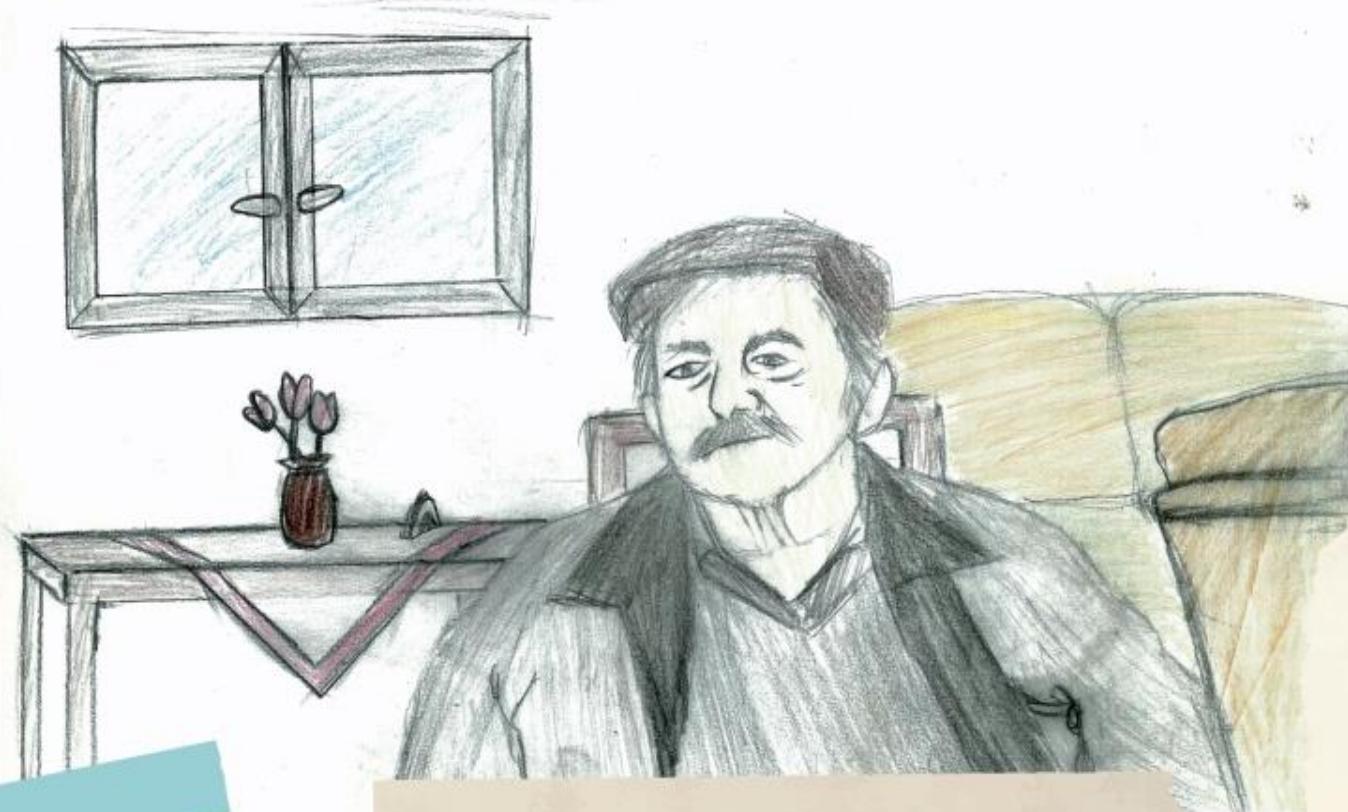

Μετά από όλα αυτά, η Σταυρούλα προσπαθεί μαζί με την οικογένειά της να ξαναχτίσουν τη ζωή τους σε ένα καινούριο μέρος. Στον Άγιο Παύλο μαζί με τα αδέρφια της κουβαλούν χαλίκια από τον ποταμό και Ξύλα, για να στήσουν ένα σπιτικό και η ίδια βάζει φωτιά για να μαγειρέψει το φαγητό μιας νέας ζωής χωρίς της μάνα τους.

2022

Μάρτιος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Τις μαρτυρίες του από τα χρόνια αυτά μας εξιστορεί αμέσως μετά ο Μιχάλης Σαρρής από τους Λάκκους, ο οποίος τότε ήταν μόλις 12 χρόνων. Καθώς προχωρούσε η κατοχή, οι σπόροι και οι καρποί των ανθρώπων οκορπίστηκαν.

2022

Απρίλιος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
					1	2
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

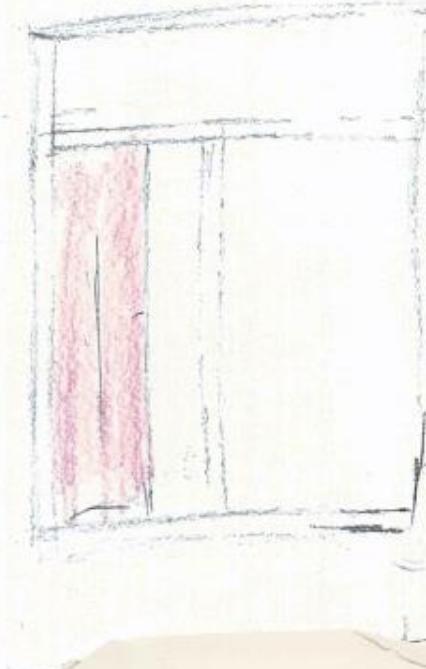
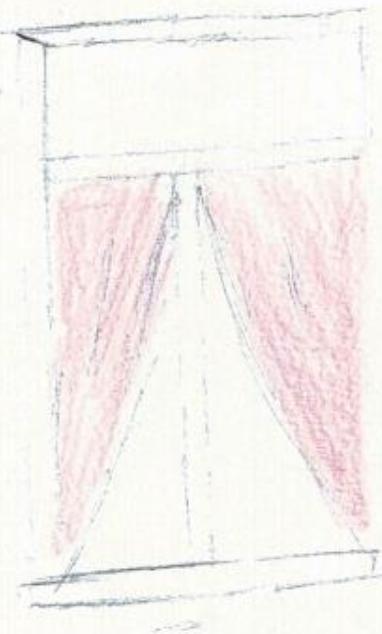

Η ζωή ήταν πολύ άσχημη. Έτρωγαν χόρτα μεσημέρι και βράδυ, «ούτε λάδι ούτε ψωμί. Ήταν ανθρώποι που την Κατοχή δεν κατέω αν εφάγανε 20 φορές ψωμί». Οι αγγαρείες ήταν πολλές για όσους ήταν από 15-16 χρόνων και πάνω. Έπρεπε καθημερινά να δουλεύουν σκληρά, από το πρωί ως το βράδυ. Σχολείο στους Λάκκους υπήρχε, με έναν παπά όμως και μία δασκάλα για το τριτάξιο σχολείο των 100 παιδιών, γιατί τον δάσκαλο «τον πήρανε στον πόλεμο».

2022

Μάιος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Πέρα όμως από την πείνα και την κούραση, αυτό που θυμάται πολύ έντονα ο Μιχάλης Σαρρής ήταν ότι «όλο ήμαστε στον κίνδυνο, μικροί και μεγάλοι».

2022

Ιούνιος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
			1	2	3	4
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Ο Αλέξανδρος Παπαδερός από τον Λιβαδά, 10 χρόνων τότε, περίμενε και φοβόταν κάθε στιγμή αυτό που βίωσε η Σταυρούλα Τσακάκη. «Πάντα υπήρχε η υποψία και η διάδοση ότι θα μας κάψουν τα χωριά. Ξέραμε ότι κάποια στιγμή, αυτά που αγαπούσαμε, τα σπίτια μας, τους ανθρώπους μας, τους συγγενείς μας, ο ένας τον άλλο, κάποια ώρα θαίρθει μια καταστροφή». Πράγματι, συνεχίζει ο Αλέξανδρος Παπαδερός, μια μέρα «πρώι πρωί με ξύπνησε η μάνα μου η μακαρίτισσα να τρέχω στη Σούγια για να κουτελώσω τα ζώα μας και να μην προχωρήσουν να μπουν στη νεκρά ζώνη. Πήγα έξω από το χωριό και είδα τους πρώτους Γερμανούς στρατιώτες που ανέβαιναν». Αμέσως κατάλαβε ότι ήρθε η μέρα που η νεκρή ζώνη θα γινόταν νεκρό χωριό...

Ο μικρός Αλέξανδρος τρέχει γρήγορα πίσω στο χωριό, για να βρει την καμπάνα της εκκλησίας που ήταν μπροστά σε μία ελιά. Χτυπάει με δύναμη το σήμαντρο και διασχίζει το χωριό φωνάζοντας συνθηματικά «Οι τράγοι στους κήπους, οι τράγοι στους κήπους», όπως είχαν συμφωνήσει ότι θα έλεγαν αν εμφανίζονταν οι Γερμανοί. Μόλις ακούγονται τα αεροπλάνα, ο Αλέξανδρος μαζεύει τα μικρά παιδιά γύρω από έναν μεγάλο βράχο. Πολύ σύντομα έρχονται τα «στούκας», κάνουν έναν γύρο γύρω από το χωριό και πέφτουν οι βόμβες.

Ιούνιος

2022

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
					1	2
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

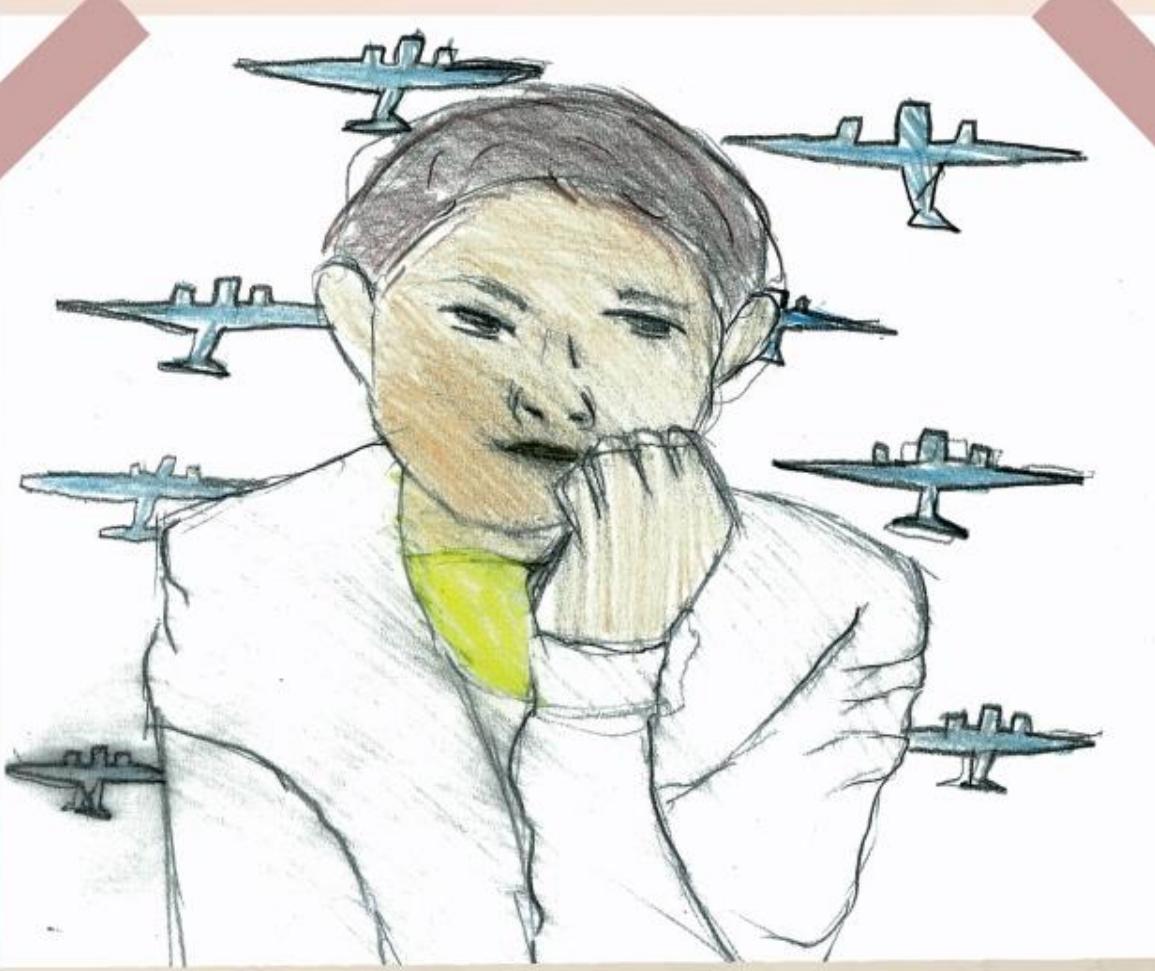
Με το που τελειώνει ο βομβαρδισμός, πρώτη δουλειά των Γερμανών στρατιωτών είναι να μπουν στα σπίτια και να συγκεντρώσουν όσους βρουν μέσα. Παίρνουντον Αλέξανδρο μαζί με άλλους, «δεν ξέραμε πού μας πηγαίνουν. Φτάσαμε κάπου σε κάποια σπίτια. Μία πόρτα στενή. Μας οδήγησαν σε ένα κελί. Εκεί καταλάβαμε πως ήμασταν στη φυλακή. Εγώ δεν ήξερα τι ήταν η Αγιά και τι ήταν η φυλακή». Μέσα στη φυλακή τα συναισθήματα είναι πολύ έντονα: «Ήταν ο φόβος, ήταν η άγνοια, ήταν η αγωνία, ήταν η στενοχώρια», όπως το λέει και η ίδια η λέξη. Και όλα αυτά σε συνδυασμό με την πείνα και τη δίψα. «Αν μας δίνανε νερό, θα πίναμε, και τι νερό θα πίναμε δεν το ξέραμε. Και τι θα τρώγαμε δεν το ξέραμε. Τελικά το μεσημέρι μας δώσανε στον καθένα από ένα κονσερβοκούπι αδειανό. Καταλάβαμε ότι αυτό θα ήταν το μόνιμο πιάτο μας».

2022

Αύγουστος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Ο Αλέξανδρος Παπαδερός ήταν από τους τυχερούς που κατάφερε να επιστρέψει στο σπίτι του, αυτό που κάηκε ή εγκαταλείφθηκε σε άλλες περιπτώσεις συγχωριανών και συνανθρώπων του. Το βίωμα όμως αυτό τον σημάδεψε για πάντα και τον μεγάλωσε πολύ γρήγορα... «Εμείς δε ζήσαμε παιδική ηλικία... Παίξαμε έναν πήδο και πήγαμε στα 18-19 χρόνια... Χάσαμε το ωραιότερο κομμάτι της ζωής, αυτό που χαίρεστε εσείς τώρα...»

Σεπτέμβριος 2022						
Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Ο Παπουτσάκης Σταύρος από τα Μεσκλά, τέλος, γεννημένος το 1925, ήταν 15 χρόνων, όταν ήρθαν οι Γερμανοί. Σε ηλικία 17 χρόνων και συγκεκριμένα στις 10 Φλεβάρη έπειτα από μία περικύκλωση οδηγήθηκε στο στρατόπεδο της Αγιάς και από κει στην Αθήνα, τη Σερβία, το «Μαντχάουζεν, το κεντρικό στρατόπεδο» και από κει σε διάφορα άλλα στρατόπεδα, όπως συνήθιζαν να κάνουν οι Γερμανοί. Σ

2022
Οκτώβριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
			1	2		
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
			31			

Στο πρώτο στρατόπεδο παρέμεινε 4-5 μήνες. «Μετά με πήγανε στο φοβερό στρατόπεδο... Εκεί ήταν 50.000 αιχμάλωτοι, είχε εργοστάσια, φούρνους, άστα...». Η αφήγησή του είναι συγκλονιστική... «Κάθε Κυριακή μας εγδύνανε από τη μέση και πάνω, 200-300 άτομα... "Κομ, κομ", μας έλεγαν οι Γερμανοί. Οι άνθρωποι πήγαιναν, νομίζανε ότι θα κάνουνε μπάνιο κι αυτοί ανοίγανε τα αέρια και, πάπα, στο κρεματόριο...»

«Από το ένα Σάββατο στο άλλο έπρεπε να πεθαίνουν 2.000 και να συμπληρώνουν με άλλες 2.000...».

Οι μπλαβάδες στο σώμα των ανθρώπων, η πείνα και η κακομοιριά ήταν το καθημερινό μαρτύριο δύσων απέμεναν στη ζωή. 25 κιλά, «πετσί και κόκαλο, τα μάτια είχαν πάει εκεί! Κι αν κάποιος είχε την «απυχία» να ασθενήσει, αυτό σήμαινε και το τέλος του...

2022

Νοέμβριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Ο Σταύρος Παπουτσάκης θυμάται ένα παιδί από τη Μακεδονία που του ζήτησε να καπνίσει λίγο από το τσιγάρο του. «Τον λιγομαριάζει το τσιγάρο και πέφτει στην αριστερή μεριά. Περνούν αυτοί που μάζευαν τους πεθαμένους, τον θωρούν πεσμένο και τον πετάξανε στον φούρνο... Ε, δεν εξανακάπνισα...πάπαλα...φοβερά και τρομερά πράγματα...αιχμάλωτοι...»

2022
Δεκέμβριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Α' Τάξην Γυμνασίου

Β' Τάξην Γυμνασίου

Τ Τάξην Γυμνασίου

